

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання аудиторної та самостійної роботи
з дисципліни
«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ (ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ)»
здобувачами першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква
2024

УДК 342.4 (075)

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 7 від 10.04.2024 р.

Укладач: **Бровко Н.І.**, д-р.юрид.наук, професор кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. Н.І. Бровко. - Біла Церква: БНАУ, 2024. - 34 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та письмові практичні завдання для підготовки, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, завдання для самоконтролю та рекомендовану літературу. Видання спрямоване на розвиток компетентностей щодо розуміння основ функціонування органів державної влади в Україні та її державного устрою.

Рецензент: **С.І. Сімакова**, канд.юрид.наук, доцент кафедри публічно-правових дисциплін Білоцерківського НАУ.

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, протокол № 7 від 20.04.2024 р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол № 5 від 19.03.2024 р.

ЗМІСТ

№ п/п	Назва	Стор.
1	Передмова	4
2	Контент змістових модулів	6
3	Структура навчальної дисципліни	7
4	Тематика практичних занять	9
5	Завдання для самоконтролю	25
6	Орієнтовний перелік питань до іспиту	26
7	Критерії оцінювання результатів навчання здобувача	28

ПЕРЕДМОВА

Від вищої юридичної освіти сьогодні вимагаються фундаментальні зміни у її наданні, зокрема студентоцентрований підхід до навчання, що включає гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей, набутих в межах освітніх програм.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи.

Метою викладання дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» є формування у студентів системи знань у сфері державотворення; формування вміння правильно оцінювати конкретні конституційно-правові явища, знати та вміти правильно застосовувати відповідне конституційне законодавство, яке регламентує організацію, повноваження і порядок діяльності органів державної влади; розуміти конституційне законодавство як цілісну, логічно побудовану нормативно-правову систему.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» є опанування конституційного законодавства, яке визначає основи державного устрою, його реалізацію в процесі здійснення державного будівництва в Україні.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають:

1) загальні компетентності:

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 14 Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

2) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 7 Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Згідно з освітньо-професійною програмою очікуваними результатами вивчення дисципліни є наступні **програмні результати навчання:**

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів суспільного життя

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» полягають у тому, що дана навчальна дисципліна викладається після засвоєння студентами таких навчальних дисциплін, як «Конституційне право України (права людини)», «Теорія держави і права».

Навчальний план передбачає вивчення дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» у наступних формах: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота. На лекційні заняття виноситься 1/3 матеріалу, який пропонується до вивчення. Лекційні заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам вищої освіти усвідомити та засвоїти основні положення конституційного законодавства. Практичні (семінарські) заняття проводяться як згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять, так і за питаннями, які пропонувалися здобувачам вищої освіти для самостійного вивчення. Проведення практичних (семінарських) занять має за мету сформувати у здобувачів компетентності щодо критичного мислення та аналізу конституційного законодавства, що визначає організацію і функціонування органів влади в державі.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль I. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України.

Тема 1.1. Конституційно-правові основи державно-територіального устрою України.

Тема 1.2. Конституційно-правові основи організації державної влади в Україні та народного волевиявлення.

Тема 1.3. Автономна Республіка Крим

Змістовий модуль II. Конституційно-правові основи організації державної влади.

Тема 2.1. Верховна Рада – Парламент України

Тема 2.2. Конституційно– правовий статус народного депутата України

Тема 2.3. Конституційний статус Президента України

Тема 2.4. Конституційний статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади

Тема 2.5. Органи місцевого самоврядування в Україні: порядок утворення та компетенція

Тема 2.6. Судочинство в Україні. Конституційний Суд України - орган конституційної юрисдикції

**Тематичний план навчальної дисципліни
«Конституційне право України (державний устрій)»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	кур	с. р.		л	п	лаб.	к у р	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль I. Конституційно-правові основи адміністративно-територіального устрою України												
Тема 1. Конституційно-правові основи державно-територіального устрою України	18	6	4			8	2	2				
Тема 2. Конституційно-правові основи організації державної влади в Україні та народного волевиявлення.	18	4	6			8	4	2	2			
Тема 3. Автономна республіка Крим	16	4	4			8	2					2
Разом за змістовим модулем 1	52	14	14			24	8	4	2			2
Змістовий модуль II. Конституційно-правові основи організації державної влади												
Тема 4. Верховна Рада – парламент України	20	6	4			10	8	2	2			4
Тема 5. Конституційно-правовий статус народного депутата України	20	4	6			10	4		2			2
Тема 6. Конституційний Статус Президента України	22	6	6			10	6	2	2			2
Тема 7. Конституційний статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади	22	6	6			10	6	2				4
Тема 8. Органи місцевого самоврядування в Україні: порядок утворення та компетенція	22	6	6			10	8	2	2			4

Тема 9. Судочинство в Україні . Конституційний Суд України - орган конституційної юрисдикції	22	6	6			10	4		2			2
Разом за змістовим модулем 2	128	34	34			60	36	8	10			18
Усього	180	48	48			84	44	12	12			20

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ
АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ

Практичне заняття 1. Конституційно-правові основи державно-територіального устрою України

План заняття

1. Поняття адміністративно- територіального устрою України
2. Основи адміністративно- територіального устрою України

Питання для обговорення:

1. Поняття та основи адміністративно-територіального устрою України
2. Які особливості міст Києва та Севастополя?
3. Назвіть особливість столиці України Києва

Письмові завдання

1. Порівняйте конституційний статус міст Києва та Харкова
2. Поясніть терміни: адміністративно- територіальний устрій України, місто з особливом статусом, столиця, адміністративно-територіальні одиниці
3. Аргументуйте можливу зміну адміністративного устрою в Україні

Завдання для самостійної роботи:

1. Державна територія як просторова основа здійснення публічної влади.
2. Поняття, форми і принципи державного устрою.
3. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції.
4. Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України. Порядок вирішення питань територіального поділу в Україні.

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Закон України « Про столицю України - місто-герой Київ» від 15 січня 1999 року № 401-ХІV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 11, ст. 79
3. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.
<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>
4. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>
5. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Додаткова література:

1. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
2. Конституційне право. За загальною редакцією О.С. Бакумова, Т.І. Гудзь, М.І. Марчука. Харків 2019 424 с.
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/003bb7e5-2546-4c64-b171-a5ea1cec7152/content>

Практичне заняття 2: Конституційно-правові основи організації державної влади в Україні та народного волевиявлення

План заняття

1. Поняття та види референдумів.
2. Процедура проведення всеукраїнського референдуму.
3. Поняття і види виборів.
4. Стадії виборчого процесу в Україні.
5. Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори України.

Питання для обговорення:

1. Яка процедура формування ініціативних груп для проведення референдуму.
2. Які види всеукраїнського референдуму та яка їх особливість.

3. Назвіти та охарактеризуйте види виборів народних депутатів
4. Принципи виборів. Загальна характеристика

Письмові завдання

1. Визначити зміст наступних термінів: референдум, вибори, всеукраїнський референдум, місцевий референдум, народне волевиявлення, безпосередня демократія, виборчий процес
2. Сутність демократії.
3. Пряма та представницька демократія.
4. Поняття, види, конституційно-правове регулювання референдумів.
5. Всеукраїнський референдум за народною ініціативою

Завдання для самостійної роботи:

1. Демократія участі, партиципативна демократія, безпосередня демократія, представницька демократія: співвідношення термінопонять.
2. Здійснення конституційного права на місцевий референдум.
3. Електронне голосування та електронний підрахунок голосів: закордонний досвід і перспективи запровадження в Україні.

Теми рефератів та доповідей:

1. Поняття і соціальне значення виборів.
2. Виборче право сучасних європейських держав та України: порівняльна характеристика
3. Світова практика щодо підготовки і проведення референдуму, його основні стадії
4. Нетипові форми безпосередньої демократії

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Нестерович В.Ф. Виборче право України. Навчальний посібник. 2017. - 580с.
3. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.
4. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с.

[http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf)

5. Виборчий кодекс України України 01.01.2020.

6. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.

<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>

7. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.

<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>

8. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.

https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Практичне заняття 3: Автономна Республіка Крим

План заняття:

1. Поняття та види автономії. Автономія в унітарній державі.
2. Створення Автономної Республіки Крим в складі України. Конституція АРК.
3. Конституція АРК.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: автономія, республіка, автономне утворення, Рада Міністрів АРК
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим: порядок формування, склад, структура, повноваження.
3. Рада Міністрів АРК: конституційний статус

Письмові завдання

1. Особливості функціонування органів виконавчої та судової влади та органів місцевого самоврядування у Автономній Республіці Крим.
2. Конституційно– правові особливості Автономної Республіки Крим.
3. Представник Президента України в Автономній Республіці Крим.

Завдання для самостійної роботи:

1. Національно-культурна та національно-територіальна автономії: поняття, зміст, відмінності
2. Права та свободи національних меншин
3. Конституційний статус Криму після війни.

4. Правосуб'єктність корінних народів України.
5. Первинний рівень адміністративно-територіального устрою України.

Теми рефератів та доповідей:

1. Автономна Республіка Крим: конституційний статус.
2. Територіальний устрій України та порядок вирішення питань територіального поділу.
3. Автономна Республіка Крим у складі України.
4. Проблема територіальної автономії та національно-територіальних утворень в місцях компактного проживання національних груп.
5. Верховна Рада Автономної Республіки Крим: порядок формування, склад, структура, повноваження.

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29. - Ст.191.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>
3. Закон України. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 5-6. - Ст.43.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
4. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?>
5. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>
6. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.

2. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
3. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики С89 (до 20-ї річниці Конституції України): матеріали наукового семінару (24 червня 2016 р.) / упор. М. В. Ковалів. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 372 с.
http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/seminar_24_06_2016.pdf
4. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.
http://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Практичне заняття 4: Верховна Рада – Парламент України

План заняття:

1. Загальні засади парламентаризму.
2. Склад і структура Верховної Ради України.
3. Функції і повноваження Верховної Ради України.
4. Основні форми роботи Верховної Ради України.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: законодавча влада, парламент, парламентаризм, повноваження, державна влада
2. Назвіть та охарактеризуйте основні структурні утворення Верховної Ради України
3. Взаємодія Верховної Ради з іншими гілками влади

Письмові завдання

1. Конституційний склад і структура Верховної Ради України.
2. Принципи діяльності Верховної Ради України.
3. Конституційний статус спеціалізованих органів парламентського контролю – Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Рахункової палати.
4. Завдання тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте конституційний статус комітетів ВРУ згідно закону України

2. Перша сесія Верховної ради України нового скликання

Теми рефератів та доповідей:

1. Державна влада як інститут конституційного права.
2. Затвердження Верховною Радою Державного бюджету України і контроль за його виконанням.
3. Роль коаліції депутатської фракції у державній політиці
3. Припинення повноважень законодавчого органу влади.

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України. Про комітети Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 19. - Ст.134
3. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» // Відомості Верховної Ради України. 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133
4. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>
5. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.
2. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.
3. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.
http://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf

Практичне заняття 5: Конституційно-правовий статус народного депутата України

План заняття:

1. Конституційно– правовий статус народних депутатів.
2. Функції, права і обов'язки народних депутатів.
3. Гарантії депутатської діяльності.
4. Дострокове припинення депутатських повноважень.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: народний депутат, парламентар, депутатський мандат, депутатські повноваження
2. Сутність депутатського мандату.
3. Права і обов'язки депутатів у парламенті та у виборчому окрузі

Письмові завдання:

1. Гарантії діяльності народних депутатів України
2. Природа депутатського мандата.
3. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Особливості юридичної відповідальності народних депутатів України.
2. Лобізм як політичний інститут, спосіб та інструмент впливу груп інтересів на владу.

Теми рефератів та доповідей:

1. Конституційно– правовий статус народних депутатів в Україні та інших державах (на вибір). Порівняльна характеристика.
2. Конституційно– правовий статус народних депутатів в Україні. Чи потрібні зміни?
3. Поняття депутатського індемнітету (порівняння України та інших держав на вибір)

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України. Про комітети Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 19. - Ст.134
3. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» // Відомості Верховної Ради України. 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133

4. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.

<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf>

5. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.

<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>

Додаткова література:

1. Аніщук Н. В., Афанасьєва М. В., Бакаянова Н. М. Проблеми сучасної конституціоналістики. Навчальний посібник. 2018. - 524с.

2. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс. Навчальний посібник. Київ - 2018 .556 с.

3. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики С89 (до 20-ї річниці Конституції України): матеріали наукового семінару (24 червня 2016 р.) / упор. М. В. Ковалів. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 372 с.

http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/seminar_24_06_2016.pdf

Практичне заняття 6: Конституційний статус Президента України

План заняття:

1. Конституційний статус Президента України.
2. Порядок виборів Президента України.
3. Функції і повноваження Президента України.
4. Конституційне право Президента щодо порядку імпічменту.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: імпічмент, вето, подпання вето, конституційний статус, мандат
2. Вибірчий процес виборів глави держави
3. Застосування права вето
4. Повноваження глави держави щодо призначення органів та посадових осіб

Письмові завдання:

1. Конституційно-правові основи системи взаємовідносин Президента України як глави держави з Верховною Радою України, Кабінетом

Міністрів України, Конституційним Судом України та іншими органами судової влади.

2. Статус ради національної безпеки та оборони.
3. Роль та місце Президента України в системі органів державної влади.

Завдання для самостійної роботи:

1. Процедура імпічменту Президента згідно з законодавством
2. Проаналізуйте статус глави держави (порівняльний аналіз з однією з країн Європи)
3. Припинення повноваження Президента згідно чинного законодавства
4. Акти Президента України. Контрасигнація актів Президента України.

Теми рефератів та доповідей:

1. Секретаріат Президента України: структура, характеристика.
2. Президент України: правовий статус та роль в системі державних органів.
3. Офіс Президента України. Інші допоміжні органи та служби при Президентові України.
4. Повноваження Президента України у сфері національної безпеки і оборони України.

Література до теми:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. – Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
3. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.
4. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.
5. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?>
6. Виборчий кодекс України України 01.01.2020.

7. Олійник, А. Ю.; Кагадій, М. І. Курс лекцій з конституційного права України. 2016.

https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2381/2/20161007_Oliinyk_TitulZmist.pdf

Практичне заняття 7: Конституційний статус Кабінету Міністрів України та інших органів виконавчої влади

План заняття:

1. Конституційний статус Кабінету Міністрів України.
2. Основні функції і повноваження Кабінету Міністрів України.
3. Порядок формування Кабінету Міністрів України.
4. Склад та структура Кабінету Міністрів України.
5. Конституційний статус місцевих державних адміністрацій.
6. Конституційно-правовий статус державних службовців в Україні.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: уряд, державні адміністрація, міністерство, державна служба
2. Проаналізуйте порядок призначення Прем'єр-міністра України.
3. Компетенція Кабінету Міністрів України:
4. Проаналізуйте порядок формування складу Кабінету Міністрів України.
5. Коли настає відставка Кабінету Міністрів України?
6. В чому полягає конституційно-правовий статус міністерств?

Письмові завдання:

1. Організація і порядок діяльності Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України.
2. Конституційний статус і система центральних органів виконавчої влади.
3. Конституційний статус і система місцевих органів виконавчої влади.

Завдання для самостійної роботи:

1. Демократична підзвітність і підконтрольність Кабінету Міністрів України. Солідарна відповідальність уряду та відповідальність міністрів
2. Інститут контрасигнації: досвід зарубіжних країн та практика здійснення в Україні
3. Коаліційний уряд: досвід зарубіжних країн та вітчизняна практика.
4. Парламентська відповідальність уряду: світовий досвід та проблеми вітчизняної моделі.

Теми рефератів та доповідей:

1. Програма діяльності Уряду України
2. Розробка та прийняття Державного бюджету України.
3. Повноваження місцевих державних адміністрацій

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Нестерович В.Ф. Виборче право України. Навчальний посібник. 2017. - 580с.
3. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.
4. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.
5. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.
<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>
7. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222
8. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року № 3166-VI Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 38, ст.385
9. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року № 586-XIV Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 20-21, ст.190

Додаткова література:

1. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. – Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
2. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>
3. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Практичне заняття 8: Органи місцевого самоврядування в Україні: порядок утворення та компетенція

План заняття:

1. Конституційно– правова характеристика Рад – представницьких органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів.
2. Порядок формування, структура, повноваження, форми діяльності сільських, селищних, міських Рад.
3. Порядок формування, структура, повноваження, форми діяльності обласних та районних рад.
4. Порядок формування, склад, повноваження виконавчих комітетів рад.
5. Конституційно– правовий статус сільського, селищного, міського голови.
6. Конституційно– правовий статус депутата місцевої ради.
7. Конституційно– правовий статус органів самоорганізації населення.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: місцеве самоврядування, територіальна громада, виконавчий комітет рад, органи самоорганізації населення
2. Охарактеризуйте гарантії місцевого самоврядування.
3. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.
4. Особливості конституційного статусу сільських, селищних, міських, обласних та районних Рад.
5. Конституційно– правовий статус сільського, селищного, міського голови та виконавчих органів рад

Письмові завдання:

1. Поняття, система та основні принципи місцевого самоврядування України.
2. Правова, організаційна, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування.
3. Територіальна громада: поняття, ознаки, види.
4. Форми діяльності територіальної громади.

Завдання для самостійної роботи:

1. Європейські стандарти місцевого самоврядування.
2. Відносини та взаємодія органів місцевого самоврядування з органами державної влади.

3. Конституційно-правовий статус депутата місцевої ради та юридичні гарантії його діяльності.
4. Правові засоби захисту компетенції органів місцевого самоврядування від неправомірного втручання державних органів.
5. Відповідальність органів місцевого самоврядування.

Теми рефератів та доповідей:

1. Роль територіальних громад та трудових колективів в процесі формування та функціонування громадянського суспільства.
2. Відносини та взаємодія органів місцевого самоврядування з місцевими та центральними органами державної адміністрації. Проблема двох рівнів публічної влади.
3. Основні теорії походження місцевого самоврядування.
4. Загальна характеристика сучасних моделей місцевого самоврядування.
5. Становлення інституту місцевого самоврядування в Україні: історико-правовий огляд.

Література до теми:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.
4. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.
5. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.
<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>
6. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 року № 2625-III Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 48, ст. 254
8. Закон України. Про місцеве самоврядування в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
7. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгиря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.
<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>

Практичне заняття 9: Судочинство в Україні . Конституційний Суд України - орган конституційної юрисдикції

План заняття:

1. Суди загальної юрисдикції в системі органів судової влади.
2. Система судів загальної юрисдикції, порядок їх формування.
3. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції.

Питання для обговорення:

1. Визначити зміст наступних термінів: судочинство, судова влада, суди загальної юрисдикції, конституційне судочинство
2. Конституційні засади функціонування судової влади. Принцип незалежності судової влади та її гарантії.
4. Проаналізуйте систему судів загальної юрисдикції, порядок їх формування.
5. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції згідно чинного законодавства

Письмові завдання:

1. Місце Конституційного Суду в системі органів державної влади.
2. Склад Конституційного Суду України.
3. Функції і повноваження Конституційного Суду України
4. Акти Конституційного Суду України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Основні принципи діяльності Конституційного Суду України.
2. Акти Конституційного Суду України: види та юридична сила
3. Здійснення судочинства Конституційним Судом України: особливості, процедура, наслідки.
4. Здійснення правосуддя судом присяжних: історія та сучасність.
5. Медіація як альтернатива судовій владі.

Теми рефератів та доповідей:

1. Конституційний статус Вищої ради правосуддя. Інші органи судової влади.
2. Органи суддівського самоврядування, їх конституційний статус
3. Конституційний статус судді. Гарантії незалежності суддів.
4. Порядок припинення повноважень суддів та підстави звільнення суддів
5. «Адвокатська монополія»: переваги та недоліки.

Література до теми:

Основна література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Нестерович В.Ф. Виборче право України. Навчальний посібник. 2017. - 580с.

3. Олійник А.Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Підручник. 2017.- 554с.

4. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. - 640с.

5. Закон України «Про Конституційний Суд України» // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 49.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>

7. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545

Додаткова література:

1. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. – 556 с.

<http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>

2. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.

<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>

3. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.

http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПУ_2023_друк.pdf

Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

1. АРК: конституційно-правовий статус.
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим.
3. Рада Міністрів Автономної Республіки Крим.
4. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим.
5. Конституційно-правові основи системи взаємовідносин Президента України як глави держави з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Конституційним Судом України та іншими органами судової влади.
7. Гарантії діяльності народних депутатів України
8. Становлення та розвиток інституту місцевого самоврядування на Україні.
9. Система місцевого самоврядування в Україні
10. Виборчий процес в Україні.
11. Конституційні принципи місцевого самоврядування в Україні.
12. Статус ради національної безпеки та оборони.
13. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Принципи діяльності Верховної Ради України.
14. Роль та місце Президента України в системі органів державної влади.
15. Конституційні засади функціонування судової влади. Конституційні засади судочинства.
16. Конституційний статус Вищої ради правосуддя. Органи суддівського самоврядування
17. Суб'єкти та форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду.
18. Поняття й характеристика стадій конституційного судочинства.
19. Поняття та юридична природа актів Конституційного Суду України. Види, порядок ухвалення та виконання актів Конституційного Суду України.
20. Парламентські процедури: законодавча, установча, процедури здійснення парламентського контролю

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ

1. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції.
2. Поняття державно– територіального устрою України. Принципи територіального устрою України.
3. Територія України як об’єкт конституційно– правових відносин.
4. Конституційно– правовий статус державного кордону України.
5. Столиця України: особливості політико– правового статусу.
6. Особливості статусу адміністративно– територіальних одиниць України.
7. Поняття суверенітету в конституційному праві. Державно– правові ознаки суверенітету України.
8. Конституційно– правовий статус державних символів України.
9. Виборче право і виборча система України.
10. Принципи виборчого права (поняття та види).
11. Поняття та види референдумів в Україні. Конституційно– правові основи проведення референдумів в Україні.
12. Поняття, правова природа та призначення інституту глави держави. Формування інституту глави держави в Україні.
13. Президент України – глава Української держави.
14. Припинення повноважень та порядок заміщення посади Президента України. Відповідальність Президента України.
15. Конституційно– правові основи взаємовідносин Президента України як глави держави з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, Конституційним Судом України та іншими органами судової влади.
16. Парламент та парламентаризм. Становлення парламентаризму в Україні.
17. Загальна характеристика конституційного складу та структури ВРУ.
18. Конституційно– правовий статус Верховної Ради України.
19. Голова та заступники Голови Верховної Ради України.
20. Законодавча діяльність Верховної Ради України.
21. Рахункова палата Верховної Ради України.
22. Поняття, форми та мета парламентського контролю в Україні.
23. Конституційно– правовий статус народного депутата України.
24. Гарантії діяльності народних депутатів України.
25. Комітети Верховної Ради України.
26. Конституційно– правовий статус уряду України – Кабінету Міністрів України.
27. Центральні органи виконавчої влади: види, призначення, повноваження.
28. Конституційно– правовий статус місцевих органів державної виконавчої влади.
29. Повноваження та акти місцевих органів державної виконавчої влади.

30. Конституційно– правові основи організації та функціонування судів в Україні.
31. Поняття та види автономії. Автономія в унітарній державі.
32. Створення Автономної Республіки Крим в складі України. Історико– політичне та економіко– соціальне підґрунтя входження Кримського півострова до складу України.
33. Конституційно– правові особливості АРК. Конституція Автономної Республіки Крим.
34. Верховна Рада АРК: порядок формування, склад, структура, повноваження.
35. Органи виконавчої влади в АРК та Представник Президента України в АРК.
36. Основні теорії походження місцевого самоврядування.
37. Загальна характеристика сучасних моделей місцевого самоврядування.
38. Поняття та основні принципи місцевого самоврядування в Україні.
39. Система місцевого самоврядування України.
40. Економічна та фінансова база місцевого самоврядування в Україні.
41. Територіальна громада: поняття, ознаки, види. Форми діяльності територіальних громад.
42. Порядок формування, структура, повноваження, форми діяльності сільських, селищних, міських рад.
43. Порядок формування, структура, повноваження, форми діяльності районних та обласних рад.
44. Порядок формування, структура, повноваження виконавчих органів місцевих рад.
45. Конституційно– правовий статус сільського, селищного, міського голови.
46. Конституційно– правовий статус депутата місцевої ради.
47. Голова районної та обласної рад (порядок обрання, повноваження, дострокове припинення повноважень).
48. Гарантії місцевого самоврядування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає поточне, тематичне оцінювання (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 3).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – іспит.

Засоби оцінювання результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне усне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, доповіді, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувача в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані задачі, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести в системі БНАУ Moodle.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за 4- рівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти продемонструє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Завдання виконано на 75 % обсягу. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Завдання виконано частково, не більше ніж на 60 % обсягу. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно»	Здобувач вищої освіти не виконав 60 % завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100- бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	А	Відмінно	

82–89	B	Добре	Зараховано
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичн і заняття	Самостій- на робота	Модуль- ний контроль	ІНДЗ	Загаль- ний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Перелік наочно-технічних засобів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (законопостанови, розпорядження, рішення): офіційний сайт Верховної ради, Президента, Кабінету Міністрів, Конституційного Суду України, інтернет-ресурси, періодичні видання, матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах microsoft office power point.
2. Роздавальні матеріали – таблицні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій zoom, google meet, освітня платформа bnu moodle, google classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (пк/ноутбук + мультимедійний проєктор), wi-fi.
- дистанційного: мережа інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Декларація про державний суверенітет України // Відомості Верховної Ради УРСР,- 1990,- №31. Ст. 429.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
2. Акт проголошення незалежності України // Відомості Верховної Ради України - 1991.-№ 38,- Ст. 502
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Право, 1996. - 36 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Виборчий кодекс України України 01.01.2020.
5. Закон Української РСР Про свободу совісті та релігійні організації // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1991. - № 25. - Ст.283.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
6. Закон України. Про державний кордон України. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 2. - Ст.5.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
7. Закон України. Про громадські об'єднання// Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 1 ст.1. – зі змінами 2013-2014р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
8. Закон України. Про національні меншини в Україні. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 36. - Ст.529.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>
9. Закон України. Про статус народного депутата України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 3, ст. 17
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
10. Закон України. Про комітети Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 19. - Ст.134
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0>
11. Закон України. Про Конституційний Суд України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 49.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
12. Закон України. Про місцеве самоврядування в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1997. - № 24. - Ст.170
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
13. Закон України. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 20. - Ст.99
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
14. Закон України. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим // Відомості Верховної Ради України. - 1998. - № 29. - Ст.191.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>

15. Закон України. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 5-6. - Ст.43.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
16. Закон України. Про столицю України - місто-герой Київ // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 11,- Ст.79.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/401-14>
17. Закон України. Про правовий режим воєнного стану // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 28. - Ст.224.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
18. Закон України. Про громадянство України. // Відомості Верховної Р ади України. - 2001. - № 13.- Ст.3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
19. Закон України. Про політичні партії в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 23. - Ст.118.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
20. Закон України. Про біженців та осіб які потребують додаткового та тимчасового захисту. // Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 16. - Ст.146. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
21. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017.256 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?>
22. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с.
<http://lira-k.com.ua/preview/12053.pdf>
23. 24.Нестерович В.Ф. Виборче право України.Навчальний посібник. 2017. 580с.
https://www.academia.edu/37273294/Виборче_право_України_Підручник
24. Нестерович В.Ф. Практикум з Конституційного права України. Практичний посібник. 2018. 640с.
https://www.academia.edu/36970144/Практикум_з_Конституційного_права_України
25. Збірник завдань для самостійної роботи з навчальної дисципліни Конституційне право України. Для студентів денної та заочної форм навчання (за кредитно-модульною системою організації навчального процесу./ Бровко Н.І. Біла Церква, 2018. 45с.
<https://teach.btsau.net.ua/mod/page/view.php?id=10549>
<https://teach.btsau.net.ua/mod/page/view.php?id=70697>

Додаткова література

1. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна.– Київ.: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.

- <http://nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>
2. Олійник, А. Ю.; Кагадій, М. І. Курс лекцій з конституційного права України. 2016.
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2381/2/20161007_Oliinyk_Titul_Zmist.pdf
 3. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики С89 (до 20-ї річниці Конституції України): матеріали наукового семінару (24 червня 2016 р.) / упор. М. В. Ковалів. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 372 с.
http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/biblioteka/nauk_konf/seminar_24_06_2016.pdf
 4. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самоутуга, Л. А. Філяніна. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 293 с.
http://shron1.chtyvo.org.ua/Boniak_Valentyna/Konstytutsiine_pravo_Ukrainy.pdf
 5. Конституційне право : навч.-метод. посібник [Електронне видання] / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2023. 200 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/26048>
 6. Конституційне право України. Алмаші І.М. та інші. Ужгород. УНУ. 2023. 536 с.
https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/КПІУ_2023_друк.pdf

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nbuv.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.rada.gov.ua>- сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> - сайт Кабінету Міністрів України
4. <http://www.meta.ua>
5. <http://www.google.com.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua> Державний комітет з статистики України.

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Конституційне право України (державний устрій)» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. Н.І. Бровко. Біла Церква: БНАУ, 2024.- 34с.

Бровко Наталія Іванівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01